

Dialogseminar Fremtidens kulturskole

TORKEL ØIEN 9. FEBRUAR 2023, 08:38 UTC

Dialogtema 1 - Gruppeoppgaver

Innledning og spørsmål

I Meld. St. 18 (2020–2021) Oppleve, skape, dele – Kunst og kultur for, med og av barn og unge, legger regjeringen frem tiltak for bedre kulturskolen og nå visjonene om en kulturskole for alle.

I meldingen står det blant annet at «Barnehage, skole, skolefritidsordninga (SFO) og frivilligheita er sentrale samarbeidspartnarar for kulturskolen. Det er eit mål å utnytte kompetansen i kulturskolen slik at han kjem barnehagen, skolen og SFO til gode»

1. På hvilke områder kan kulturskolen og skolen samarbeide? Hva skal til for å få til dette?
2. På hvilke områder kan kulturskolen og SFO samarbeide, slik at barna kan se disse arenaene i sammenheng? Hva skal til for å få til dette?
3. På hvilke områder kan kulturskolen og barnehagen samarbeide? Hva skal til for å få til dette?

Et sentralt mål for skolen er at "Opplæringen skal danne hele mennesket og gi hver og en mulighet til å utvikle sine evner". (Overordent del, LK20). Kulturskolen skal også være en arena for å inkludere alle og forhindre utenforskap (meld. St. 18. Oppleve, skape, dele...)

4. Hva skal til for å flere barn og unge får tatt del i kulturaktiviteter gjennom kulturskolen?

Hvordan svarer vi?

- o Trykk på plusstegnet nederst i høyre hjørnet på skjermen - opprett en egen boks for din gruppe.
- o Skriv øverst: dialogtema 1, gruppebesvarelse
- o Skriv hvor de ulike deltakerne i gruppen kommer fra, feks kommunenavn.
- o Skriv så inn spørsmålet - og innspillene din gruppe ønsker å melde tilbake til arrangørene. Skriv gjerne i stikkordsform.
- o Så skriver du inn neste spørsmål og tilbakemeldingene på dette.
- o Gruppene må selv prioritere tid og spørsmålsstillinger.

Organisering av gruppen

- o Velg en møteleder og tidtaker
- o Velg en skriver
- o Velg en som holder dere på sporet tematisk

Dialogtema 2 - Gruppeoppgaver

Innledning og spørsmål

Med utgangspunkt i det dere har lest om suksesskriterier på [Nettsiden til Fremtidens kulturskole](#) og egne erfaringer, hva må til for å styrke lokal samhandling?

Hva skal til for at kultur- og oppvekst-sektoren samhandler om å utvikle tilbudet til barn og unge generelt og Fremtidens kulturskole spesielt?

1. Hva skal til for å få til bedre samhandling hos oss – på alle nivåer?

- o Kom gjerne opp med konkrete eksempler fra deres kommune, om dere har konkrete erfaringer

Med utgangspunkt i samtalen mellom ledere fra de tre nasjonale aktørene og det dere har hørt og snakket om i dag, hva mener dere kan være viktig bidrag fra de tre nasjonale aktørene?

2. Hva kan de tre nasjonale aktørene bidra med?

Hvordan svarer vi?

- o I Padlet - Trykk på plusstegnet nederst i høyre hjørnet på skjermen - opprett en egen boks for din gruppe.
- o Skriv øverst: dialogtema 2, gruppebesvarelse
- o Skriv hvor de ulike deltakerne i gruppen kommer fra, feks kommunenavn.
- o Skriv så inn spørsmålet - og innspillene din gruppe ønsker å melde tilbake til arrangørene. Skriv gjerne i stikkordsform.
- o Så skriver du inn neste spørsmål og tilbakemeldingene på dette.
- o Gruppene må selv prioritere tid og spørsmålsstillinger.

I spørsmål 2 "Hva kan de tre nasjonale aktørene bidra med?" noterer dere viktige punkt fra dialogen dere har i gruppen rundt dette. Disse skal prioriteres og sendes inn pr epost. Alle prioriterer 1-3 punkter de vil melde tilbake fra sin gruppe.

På de fysiske samlingene gjør dere dette også i plenum. På de digitale gruppene, gjør dere prioriteringen kun i den enkelte gruppe og deler dette pr epost til:

anders.ronningen@kulturskoleradet.no

Organisering av gruppen

- o Velg en møteleder og tidtaker
- o Velg en skriver
- o Velg en som holder dere på sporet tematisk

Dialogtema 2 - Gruppe: Førde

Kommunar: Sogndal, Luster, Førde, Vik, Høyanger, Gloppen

1. Hva skal til for å få til bedre samhandling hos oss – på alle nivåer?

Bli betre kjent med kvarandre - ha faste møtepunkt - ha god dialog - sette av nok tid.

Forankre samhandling i styringsdokument som kommuneplanar, strategiar, handlingsplanar og linknande.

Frode Laks prosjektet er eit godt døme på kva som skal til for å få til god samhandling mellom kultur og oppvekstsektoren.

Det er viktig å vere klar over at når ein skal involvere andre avdelingar enn seg sjølv, så må ein ha ganske lang tidshorisont. Gjerne langt meir enn eitt år.

2. Hva kan de tre nasjonale aktørene bidra med?

Viktig og godt signal at KS blei med i Framtidens kulturskuleprosjektet.

1 Sia kulturskolen organisatorisk lignar på (grunn)skulen, så burde det kanskje vere mogleg å sjå kulturskolen i eit nytt lys kva vedkjem gratisprinsippet i skulen.

Døme: kulturskulane kan kanskje få lov til å bruke skulane sin infrastruktur for melding-sending til alle elevar i skulen.

1B Burde kulturskolen også bli ein del under gratisprinsippet i nokon grad? For eksempel: krav om ei viss mengde gratisplasser.

2 Stipend og vikarordningar likestilt med grunnskulen når det gjeld kompetanseheving.

Synlegheit på heimesidene til U-dir.

Bidra med å implementere tanken om samskaping mellom kulturskule og skule på systemnivå.

Alle dei tre nasjonale aktørane må komme seg nærare kvarandre. Set av tid til dette, etabler faste møteplassar med kvarandre. Spesielt Udir og KS. Dernest kan "vi" komme nærmare aktørane igjen.

3. Udir kan gjerne opne dørar for fordjupning. Kven skal finansiere dette? Til slutt vert det tomt for prosjektmidlar. Her kan gjerne Udir sende ein mail til fylkeskommunen.

Nokon på nasjonalt nivå burde kanskje gjort ein innsats for ein ny definisjon av "oppvekst". Snevert sett betyr "oppvekst" skule og barnhage, men oppveskten består av ganske mykje meir.

Kven skal kulturskolen sokne til? Pr no ligg vi under "skule", mens dei som jobbar på "kultur" gjerne er dei som er mest interesserte i å jobbe med å utvikle kulturskolen.

Gruppe 2, Oslo

Gruppearbeid 2

1. Hva skal til for å få til bedre samhandling hos oss – på alle nivåer?
 - Kom gjerne opp med konkrete eksempler fra deres kommune, om dere har konkrete erfaringer.
 - a. Handling! Det må skje noe! Ikke bruke mye tid på planer og diskusjoner
 - b. Ha noe praktisk man jobber sammen med - felles prosjekter
 - c. Gjøre ting sammen
 - d. Finne et felles forankringspunkt
 - e. Identitetsmarkører i overganger (barnehage-skole / barneskole-ungdomsskole)
 - f. Erfaringsdeling mellom kommuner
 - g. Orienterer politikere / synliggjøre kulturskolearbeidet overfor politikere (f.eks. ha et kulturelt innslag i starten av hvert kommunestyremøte)
 - h. Vise at kulturskolen er omdømmebyggende for kommunen
 - i. Bli kjent med ansatte på tvers i egen kommune - både ledere og andre ansatte som trenger å jobbe sammen. Ha arenaer man kan møtes. Ha mot til å lage frie arenaer.
 - j. Løfte diskusjonen om kulturskolen til toppledernivået i kommunen; hva skal en moderne kulturskole være i vår kommune?
 - k. Rektor i kulturskolen må være med på ulike kommunale arenaer og vise hvordan kulturskolen kan være med å løse samfunnsoppdraget til kommunen
 - l. Vise den unike kompetansen kulturskolen har, f.eks. arrangør-kompetanse
 - m. Være en del av rektorkollegiet i kommunen
 - n. Være en del av SFO- og barnehage-nettverk i kommunen
 - o. Være en del av et helhetlig opplæringsløp, spesielt for elever med spesielle behov (samarbeid med skole, PPT, helse...)
 - p. Kulturskole være en del av planverk for opplæring, eller mobbing/utenforskap

Dialogtema 2, gruppebesvarelse

Gruppen besto av:

Halden

Mona, lærer og student

Kulturskolerådet

Bård H., rådgiver

Lyngen

Bård R., rektor

Nesodden

Anethe, rektor

Aleksander, inspektør

1. Hva skal til for å få til bedre samhandling hos oss – på alle nivåer?

Kom gjerne opp med konkrete eksempler fra deres kommune, om dere har konkrete erfaringer.

- Økonomi.

- Involvere brukere og andre i større grad - medvirkning - frivillighet, elever, ungdomsråd, m.fl.

- Tilgjengelige arenaer/rom.

- Grunnskolen er en viktig arena, for der er alle.

- Kombinerte stillinger i f.eks. grunnskole og kulturskole - uønsket deltid, spesielt i mindre kommuner.

- Møte frivillighet, ungdomsråd,

- Forsøke å gjøre kulturskolen mindre lærerstyrt - bredere eierskap.

- Kommunalsjefene må involveres for å stimulere til eller initiere samarbeid på tvers av kommunalområder og virksomheter.

- Alle må se nytteverdien av å samskape - komme fra og ende i et overskudd.

- Holde ting kontinuerlig, unngå at prosesser stopper opp.

- Rolleavklaringer - hvem skal gjøre hva?

- Kreves forståelse for at dette er viktig hos alle involverte - eierskap.

- Helhetlig oppvekstmiljø.

2. Hva kan de tre nasjonale aktørene bidra med?

- Sendt inn på e-post.

Hva kan de nasjonale aktørene bidra med?

Legge til rette for fylkeskommunal samhandling.
Økonomiske støtteordninger for drift/prosjekter.
Gratis SFO bør innbefatte midler til innhold fra SFO.
Nasjonalt prosjekt hvor alle kulturskoler må delta.
Bidra til kompetanseheving hos lærerne.
Etterutdanning: mangfoldsundervisning.
Samarbeid med høyskolene.
Holdningsskapende arbeid.

Gruppe 2, Trondheim dialogtema 2

Spørsmål 1 (Hva skal til for å få til bedre samhandling?):

Forankre godt og ta tid.

Det må finnes et initiativ. Det må antakeligvis komme fra kulturskolen (proaktivt).

Kulturdag (Trondheim) med både barnehage og grunnskole kan skape gode overganger mellom bh og skole. Skape kontakt mellom ansatte i ulike sektorer som samarbeider.

Kompetansekrav bør tilrettelegges slik at kombinerte stillinger er mulig i større grad.

Noen – kanskje kulturskolen? – må fasilitere samarbeid mellom frivillighet, skoler, barnehager, etc i lokalsamfunnet.

Toppledelse i skolen og politikere må kjenne kulturskolen, hva den er og kan bidra med. Det trengs en operasjonalisert kommunal struktur om hvordan man jobber med tverrsektorielle samarbeid. Kulturskolen tilbyr samarbeid hele tida, men andre enheter spør ikke av seg selv. Det trengs strukturer som fasiliterer dette.

Hvem deltar i samarbeidet for å skape godt oppvekstmiljø?

Dette er fragmentert, og trenger å forankring i forhold til hvordan.

Det trengs møtearenaer (rektormøte, etc...) hvor ulike enheter møtes.

Alle er enige om at man skal samarbeide, men man vet ikke alltid hvordan, når, med hvem, etc.

Uformelle samarbeid er viktig. At ansatte fra ulike enheter møtes på pauserom, eller på felles arbeidsrom, etc, og eksempelvis snakker om de samme elevene.

Inkluderende kultur for samarbeid, at kulturskolelæreren inviteres og ønskes velkommen (i praksis). Loggskrivning, planer, lokal læreplan etc kan hjelpe på kontinuitet i samarbeid

Tema 2 - Les Miserables

Gode rutiner

Økonomi

Felles forståelse

Felles mål

God tilgang til lærerkrefter

Møteplasser

Tid

Initiativ

Relevans

Gode prosjekter, konkrete prosjekter

Bygge relasjoner

Dialog, vilje til dialog

Eierskap

Verdsette ulike kompetanse

Velvilje

Identitetsmarkør

Ta ansvar

Avsatt tid innad i kulturskolen

Organisatoriske, faste møtepunkt kommunalt

Del 2, spørsmål 1: Hva skal til for å få til bedre samhandling hos oss - på alle nivåer?

Det var spennende da Fremtidens kulturskolen ble lansert, men vi opplevde at det var kulturskolene som driver fram samarbeidet med et ønske om å høre til, men at skole og oppvekstområdet ikke har samme behovet. Det er store forventninger til det overordnede nivået, og at det ikke bare er kulturskolerådet skal være pådriveren.

Det det er mange skoler med etablerte planer i en kommune. Kulturskolen oppleves mest som et fritidstilbud. Når man har lite ressurser for å drive en kulturskole så opplever man at kapasiteten ikke henger sammen med de målene som kommer ovenfra. KK-modellen er noe som kan være en modell for hvordan man kan organisere seg når man er små. Det er også mange utfordringer rundt hva som prioriteres ut fra at det er lovpålagt eller ikke. Små kommuner har ikke de samme muligheter og handlingsrom. Små kulturskoler har større utfordringer når de skal samarbeide med skole i kommunen. Det er inspirerende å være med å snakke om samarbeid, men kulturskolens hverdag er ofte å kjempe for sin plass i budsjettet til kommunen. Vi har for lite administrative ressurser til å samarbeide. Sjelden at rektorer har full stilling som ledere. Man må ofte flytte saker litt høyere opp i systemet til andre ledere for at man skal bli hørt. Rektorene må gå videre med arbeidet sammen med sine ledere for å komme nærmere øverste nivå i kommunen.

Et eksempel på samhandling kan være at man gjør et tverrfaglig prosjekt der alle bidrar inn med en aktivitet som alle gjør sammen (skole, barnehage, kulturskole) Det er viktig at man er tydelig på forventninger til hverandre. Alt man gjør må man prøve å få til innenfor de rammene man har.

Eldre innbyggere er også en målgruppe. her er det mange som trenger et tilbud, eller som i seg selv er en ressurs. Deltagelse er nesten viktigere enn underholdning i mange sammenhenger. Det har vært utfordrende for noen å få komme inn på sykehjem, men da kan det bli stoppet av at sykehjemmet ikke ser nytten av det man vil inn å gjøre.

En kommune samhandler med mange forskjellige tjenester, men absolutt minst med skolen. Vi er inne på sykehjem ukentlig. Vi samarbeider med helsestasjonen om Musikk fra livets begynnelse og et helhetlig tverrfaglig opplegg rundt dette. Vi samarbeider også med voksenopplæringen om å nå innbyggere med minoritetsbakgrunn og utvikle tiltak som kan hjelpe sårbare grupper å komme i gang med eksisterende aktiviteter. Våre kulturledere får være med i overordnede utviklingsprosjekt/ fora der hele kommunen får være med - der kan man samarbeide og

dele erfaringer og kompetanse. Det er slitsomt at alt vi skal gjøre av bredde og lavterskel må være prosjektbasert - dette er breddetilbud som virker godt og når ut til mange. Men blir veldig kort varighet hvis vi ikke får implementert det i drift etterpå. Kulturskolene er en boks med ressurser og har mye godt samarbeid med eldreomsorg (den kulturelle spaserstokken eks), frivilligheten og mange andre ting. Kulturskolen snakker ofte om "dem"(kommunen) og "vi" (kulturskolen). Det er ikke så lett for alle kulturskolelærere å se seg selv som en del av kommunen. Kulturskolen har en sterk identitet - må den viskes ut hvis vi skal samarbeide på tvers? Vi trenger kanskje begge deler - både individuell undervisning og gruppeundervisning - og det kan kulturskolen tilby.

Gratisplasser: Kan vi få flere elever hvis mer blir gratis? Hvis vi skal satse på lavterskel, mangfold og bredde må det være gratis. Vi trenger å dekke underskuddet. Vi tjener jo egentlig mest penger på gruppeundervisning. Når vi skal samarbeide med skole og helse så må det ofte være gratis det man tilbyr. Mye handler om ressurser.

Svar fra Rom 8.

(Evenes/Tjeldsund, Østre Toten, Kvæningen, Grethe D. Berentzen i Kunnskapsdepartementet)

Vi tenker det er på lokale forhold vi skal konsentrere seg om. Få en felles forståelse av at vi har et felles ansvar for de samme barna. Kultur tar over etter skoletid.

Vi har samme store potten, alle har et ansvar å dele den til beste for barn/unge. Alle enheter må ta sitt ansvar. Står kanskje litt fast i gamle dogmer om at hver enhet skal drive med sitt.

Få ting forankret både fra administrativt og politisk hold på ledernivå, - få opp interessen for "Fremtidens Kulturskole". Komme inn på etatsledermøter for å fortelle om prosjektet, komme inn i kommunestyret for å fortelle osv. Etatsledere har kontakt nedover til enhetsledere i alle områder. Få vite hva som kan være aktuelle tema som enhetene kan samhandle om.

Kulturskoler blir tatt fram i festtaler, og det er det..... Vi må inn på banen for å fortelle. Kanskje KS kan bidra med mer tyngde.

Regionalt: Små k-skoler rundt om i landet. Ha en pott for utvikling av kulturskolene i distriktene/regionene. Utviklinga stopper litt fordi det er små skoler med bittesmå stillinger.

Budsjett, politisk midler er vesentlig.

Ikke gape over for mye, gå heller i dybden. Ting tar tid, det å bygge relasjoner tar tid, å opprette tillit tar også tid.

Søk samarbeid, - eks. UKM-samarbeid kommuner i mellom går så det suser. (ETS-samarbeid)

Fabiola Charry - Kulturskolerådet, Inger Margrethe Stoveland (ref) - Kulturskolerådet Agder, Guri Årsvoll - Time kulturskule, Sindre Sortland - Vaksdal.

Time Kommune: (under oppvekst)

Pilotprosjekt - Kulturskule + grunnskule = sant. Å våge seg på livet. 7.trinn er målgruppe, bolkundervisning i 8 uker. Fokus er musikkfag, kvalitet og produksjon + dans og drama: Samhandling. Pakke som har lik ramme, men varierer i forhold til hvilke skole. Hvert 3.år pr skole pga lite ressurser. Skolen kvitterer ut egen lærerressurs det året de får av kulturskolen. De må ha 1 lærer med. = kjempesuksess.

- Samhandlingsproblematikk - er bruk av lærerressurser inn i prosjektet. så økonomi er en faktor.
- Kulturskole ligger ikke i samme ledergruppe som skolene. Dermed er det ikke naturlig tilknytning til skolen. Man må snakke seg inn i med rektorene. Bygge nettverk på egenhånd.

Dette er en reell problematikk i forhold til samarhandling er at man må "snakke seg inn" for å få til en dialog. Ligger altså ikke naturlig til rette for samtaler om utvikling.

Altså er det viktig hvor kulturskolen er organisert for potensialet for samhandling. (oppvekst, helse, kultur osv)

Viktig med en visjonær ledelse som vil noe i kulturskolen.

Man trenger god forankring av alle prosjekt for at de skal lykkes. Man må lære seg å snakke godt sammen. (Dialog, medvirkning mm)

Kulturskolen må finne sin plass i planprosesser - da er det mye enklere å fortsette arbeidet.

Kulturskoleleder må prioritere å gå på de (rette) møtene som trengs, rett og slett invitere seg selv.

Snakke med andre deler av apparatet: NAV, helse, PPT osv. Ikke være redd for å ta kontakt.

Invitere seg selv overfor politikere og kommuneadm. Men samtidig kreve at de legger opp til at kulturskolen er på agendaen.

- Gi lokale kulturpolitikere noe å jobbe med. Hjelp dem med ambisjoner.

I kulturskolen har man i liten grad foreldre eller "folk" som krever ting på vegne av kulturskolen. Dermed går kulturskolen under radaren.

- Se eksempel demenskorbølgen - masse offentlig oppmerksomhet og politisk / kommunal oppmerksomhet og ressurser.

- Aktivisere "sivile" rundt kulturskolen.

- Bruke Samarbeidsutvalget! Foreldre og politikere.

- Kan man utfordre formatet på samarbeidsutvalget? Er folk mer forpliktet i et styre? Kjenner de denne type rolle bedre?

- Er det en lojalitetskonflikt mellom å respektere ledelsen sin i kommunen, og drive lobbying som oppleves illojalt.

- Kan man bli flinkere til å kjøre informasjonsrunder overfor

Gruppe 4 - Tema 2

partigrupper, mange politikere vet fint lite om kulturskolen, så dette er nesten et administrativt ansvar. (ikke lengre hemmelig tjeneste). Politikerne må vite hva de er "sjefer" for.

Bedre samhandling - hva skal til?

- Sette av tid! Både på eiernivå, ledernivå og lærernivå. Målet er at det skal bli bra for alle barn. Tid nok til å eie prosjektet i eierskap. Kulturskolen kan oppfattes som et litt lukket og tungvint system. Kulturskolen må åpnes mer opp.
- Økonomi til å gjennomføre samarbeidsprosjekter. Må forstå den forebyggende effekten som midlene bidrar til.
- Møteplasser for samhandling
- Forankring i felles mål.
- Skolene opererer etter egne mål. Kulturskolen må innlemmes i tankesettet på hvordan oppgaven skal løses.
- Vekk fra "hva kan dere levere til oss" og over til 'likeverdige parter'.
- Større regionale samarbeid. For stor avstand per i dag.
- Satsning på regional/fylkeskommunal struktur og strategi for kulturskolen.
- Politisk forankring.

Ringebu, Stryn, Stryn, Lyngdal, Vinje, Orkdal og Skaun

Dialogtema 2

Spørsmål 1:

- Involvere alle deltagere. Alle må føle eierskap til det som skjer i kommunene. Starte med idemyldring, sette i gang prosesser. Det må være økonomiske forutsetninger.
- Bedre samhandling på alle nivå ref st. melding. Involveres i formelle planprosesser i kommunen. Kulturskolen er sjeldent involvert i disse. For mye silotenking er problem for samskaping.
- Samhandling strander ofte på dårlig økonomi.
- Rett organisering av kommunen som organisasjon. Kulturskolen må ligge under oppvekst for å ha en hensiktsmessig struktur som skaper grunnlag for samhandling.

Spørsmål 2

- UDIR kan gjøre ting på oppdrag fra grunnskole og kulturskole. De kan bidra til samhandling.
- Kulturskolerådet og UDIR bør være et rådgivende organ for kulturskolene.
- Instansene må kartlegge hvor skoen trykker. (Pri 3)
- Avklaring av bruk av samme personalet i grunnskole og

kulturskole. Krav til kompetanse. Formell utdanning og egnethet. Viktig for å få til gode samarbeid.

- Forventningsavklaring mellom de tre instansene ift kulturskolene.
- Legge til rette for å bruke lærere med kulturkompetanse både i grunnskole og kulturskole. Tilrettelegges i lovverk og rammeplaner. Mye ufaglærte (Pri 2)
- Nasjonale utviklingsprosjekter med sektorovergripende samhandling. (Pri 1)

Dialogtema 2 Gruppebesvarelse

Sandnes kulturskole

1. Hva skal til for å få til bedre samhandling hos oss - på alle nivå? Samhandling på alle nivå!
Direktørnivå - politisk - helse og velferd / kultur og næring / oppvekst osv
Opprette ressursgrupper om en skal ha prosjekt slik at alle sin kunnskap kommer med.
ALLE med fra starten. Ikke involvere for seint i prosessen. = EIERFORHOLD
Vi må kjenne hverandre - hva er oppdraget til de ulike samarbeidspartene.
Samhandlingsformen - hvordan samhandle, hvordan jobbe sammen må også settes.
Reelt eierskap til prosjektene - undersøke at alle opplever dette eierskapet!

Eksempel fra Sandnes kulturskole

Åpen internasjonal kulturbarnehage:

Samarbeid mellom oppvekst - senter for flerspråklig barn og unge og kulturskolen.

Åpen barnehage i kulturskolen sine lokaler tre dager i uka. En danselærer og en musikk lærer er inne med sin kompetanse og deltar med 31% stilling hver. De bidrar med pedagogisk kompetanse, men har også samling med musikk og dans hver dag.

2.Hva kan de tre nasjonale aktørene bidra med?

UDIR må forvente fra kommunen at det skal være ett samarbeid. Det må være en forpliktelse fra UDIR og KS at kulturskolen skal løftes opp til en samarbeidspart i prosjekt.

Hvilken rolle skal eksterne ha i skolen? Skal kulturskolen ha en involverende rolle der kompetansen vi har sees på som viktig (kompetanseløft til skolen) eller kun en erstattende part dersom skolen trenger vikar og lignende.

Det må støttes opp om ett lovforslag som er til nytte for kulturskolen og ikke bare UDIR.

Vi trenger en forskrift inn i opplæringsloven.

Rom 3

1: Hvordan kan vi bruke ressursene bedre. Få bort silotenkningen i kommunen. Samhandling, er det flere aktører vi kan jobbe sammen med, helse og andre.

Føringer fra staten: kan vi få tydelige føringer i ny lov.

Samhandling, trenger gode prosjekter som vi kan jobbe sammen om. Skolen trenger å føle at det er nyttig å samarbeide med kulturskolen.

Vi trenger nasjonale føringer for å få ett bedre samarbeid.

Er det plass til kulturskolen i grunnskolen??

2: Veiledning, kompetanse, mye å hente fra grunnskolen.

Hjelp oss med å sette kulturskolen på dagsordenen.

UDIR: nasjonale føringer for samarbeid. Felles forventninger til samarbeid

Dialogtema 2 - Askøyarden

1. Kva skal til for å få betre samhandling på alle nivå?

Møteplassar? Sett av tid? Forankra og prioritert. Ein må vera interessert i å jobba med samhandling. Forpliktelse. Kan ein utnytta eksisterande ressursar, og bruk nok tid i startfasen, refleksjon. Samskaping.

2. Kva kan dei 3 nasjonale aktørane bidra med?

A. Laga gode digitale verktøy for samskaping.

Undervisnings/info-filmar. Framsnakking til "sine".

B. Tilby rettleiing. Kan rettleiing involvert fleire aktørar, som har anna enn reint kulturskulebakgrunn?

C. Kompetanse i prosjektstyring. Alle 3 tilbyr prosjektleder-støtte/kompetanse.

Dialogtema 2 Gruppe 1 Oslo

1. Bedre samhandling på alle nivåer

- Pilotprosjekter kan virke mindre skumle for skoler/politikere,

lettere å videreføre hvis en kan vise til gode resultater

- utfordrende å få til forankring oppover i kommunen

- igjen, ofte veldig personavhengig, i mangel på andre føringer, forankring

- kan oppnå fordeler ved å legge vekt på tverrfaglig

kompetanseheving som argumentasjon mot skole/barnehage,

for eksempel velge tema ut i fra kompetansemål

- tilrettelegge argumentasjonen etter hvem det argumenteres til

- alle aktører må oppleve eierskap i et tverrfaglig samarbeid, selv

om kulturskolen initierer, og kan vise til verdien til hver aktør

- en "happening" kan lett falle bort hvis det ikke er forankret i kompetansemål

- godt samarbeid forutsetter kunnskap om

skoleverk/rammeplan/kompetansemål, klassedynamikk/-

ledelse, samarbeide med klasselærer om fagkompetanse og

disiplin, evaluering etter hver økt

- økonomisk og politisk forankring, hjelpe politikerne å finne svar på "hvorfor kultur?"

- fokusere på "gjenbruksverdi", hva sitter skolene igjen med?

- Frode Laks godt eksempel på kulturskolen som verktøy for gode overganger i kommunen

- utfordring å heve kulturskolelæreres kompetanse innen

klasseledelse, for eksempel etter- og videreutdanningsstilbud,

hvordan omstille seg fra enkeltundervisning til breddetilbud?

- manglende krav til musikkompetanse hos grunnskolelærere gir et kunnskapsvakuum kulturskolen bør kunne fylle

- ansette mer allsidige lærere, ikke den tradisjonelle

"spesialisten"

- for mye fokus på basisferdigheter (A-fag), kultur (B-fag) faller

utenfor. Kultur kan være det viktigste mestringsområdet for

eleven

2.

- trenger hjelp til å få på plass konkrete føringer

- informasjon om kompetanseheving innen gruppeundervisning og klassedynamikk

- debatt om nasjonale føringer og øremerkede midler

- en føring kan være: "Kulturskolen skal benyttes som

kompetansesenter for kultur" eller "Barnehage og grunnskole

skal samhandle med kulturskolen"

- føring må være bred nok for å fungere i alle kommuner

- all Udir-materiale må også kunne vinkles mot kulturskolen

- stor forskjell i

- Samhandling med kulturskole inn i barnehagens, SFO og

grunnskolens rammeplaner

- Kulturskolens rammeplan bør løftes og bli likestilt med SFO sin

rammeplan, kanskje bare 56% (av respondenter i følge

Telemarksforskning) har formelt vedtatt rammeplanen

Hva skal til for at flere barn og unge skal få tilgang

Lavterskel tilbud, lett å melde seg på. Gratis å delta. God

informasjon til sårbare grupper. Ekstra oppfølging av sårbare

grupper for å få rekruttert.

Dialogtema 1 - Gruppe: Førde

Kommunar: Sogndal, Luster, Førde, Vik, Høyanger, Gloppen

1 På kva områder kan kulturskolen og skulen samarbeide? Kva skal til for å få til dette?

Reell samskaping, ein må finne ei utfordring begge/alle partar er

interesserte i å løyse. No blir det kanskje litt slik at kulturskule og

skule kjøper og selgjer tenester til kvarandre. Vi må sette oss ned

å finne kva desse måla/utfordringane er I LAG. Så ta det vidare

derfrå.

Dette kan innførast litt og litt, til dømes via prosjekt. Det ligg

gjærne til kulturskulen å ta initiativ overfor skulen for å få til

samarbeid (som er meir enn kjøp og salg). Kulturskulen kan bidra

på områder der skulen kanskje er svak. Kulturskulen kan bidra til

at skulen finn nye måtar å lære inn pensum på.

Det kan vere ei utfordring å komme inn på skulane - i den samanheng er det viktig at kulturskulen greier å fortelje skulen kva vi faktisk kan bidra med. På eit høgare nivå i skulen. Kulturskulen har framføringskompetanse som skulane kanskje manglar. Kulturskulen kan også halde ulike fagkurs for skulen sine tilsette - slik får skulelærarane kompetanseheving og fagleg utvikling.

Innspel til Udir: Rektor i skulen må vere sidestilt med rektor i kulturskulen. Likeverdige partar i rektormøtet.

2 På kva områder kan kulturskule og SFO, slik at barna dei vaksne i kommunen kan sjå desse arenae i samanheng? Kva skal til for å få til dette.

Kulturskulen kan avsette ressursar for å komme inn i SFO, fordi rekrutteringa er så viktig for kulturskulen. Det kan også ligge mogleheiter i DKS.

Dialog mellom ulike sektorar er evig viktig. Slik kan ein prøve å finne ut av spørsmål om tid/plass/innahld etc.

Jobbe med å finne kulturskulerektoren sin plass i kommuneorganisasjonen. Kanskje UDIR og KS kan påverke noko her? Synkronisere kommunesektoren på systemnivå.

3 På kva områder kan kulturskulen og barnehagen samarbeid? Kva skal til for å få til dette?

Inngå dialog med barnehagane om korleis ein kan få til ting i barnehageitda. Det er gjerne enklare å komme inn i barnehagen enn i skulane.

Det er viktig på få innspel frå barnehagefolk om kva som kan treffe godt for dei under 6 år.

4 Kva skal til for å få fleire barn og unge får tatt del i kulturaktivitetar gjennom kulturskulen. (forhindre utanforskap)

Ein må ha tilbud som er økonomisk tilgjengelege for alle. Pr no er det litt dyrt for dei som ikkje har så god råd. Slike tilbud kan også kanskje formidlast via til dømes NAV.

Kanskje krav om friplassar kunne vore ein idé? Også gratis lågterskeltiltak. Slik kan vi få ungane inn i "den proksimale læringszone".

Dialogtema 1 ROM 12 (Vaksdal, Ringebu, Øyer Kulturskule)

Samarbeid er personavhengig i alle ledd, men erfaringa vår er at det ofte er positiv holdning til å få til samarbeid, men at det ofte strander på økonomi. Lærerstillingene i kulturskolen er vanskelig å få opp i prosent, for å ta slike oppgaver. Det kan vere utfordrande å finne lærarar med kompetanse som er godt nok tilpassa dei aller yngste, og mot til å prøve seg på tynn is... «I øyer kulturskule har vi fått til at kulturskulelærere har undervisning både i barneskole og ungdomsskole. I SFO tar vi mere spontane besøk.» Dei fysiske rammene på skular er av ganske stor betydning: musikkrom og kunst og handverk. Me kan

oppleve ei velvilje frå skulen til å investere i musikkinstrument.

1 Samarbeid med skule er utfordrande med tanke på at skulen sin rammeplan er mykje meir rigid enn kulturskulen sin. Om kulturskulen berre skal inn for å oppfylle skulen sin rammeplan er det litt lite «motiverande» for kulturskulelæraren. Om det handlar om å fylle hol i kompetansen i skulen (å utfylle kvarandre) er det betre. Det vil nok uansett vere eit element av dette om kulturskulen skal «bruke» av skulen si kjernetid. Økonomi må avklarast

2 Dømet med kulturkarussell er godt. Dette kan ha ulike former, og må tilpassast lokal kompetanse og rammer. Samarbeidet med SFO må som kulturkarussell-leiaren sa det jobbast systematisk med over tid. Omfanget i tid for prosjekta må nøye porsjonast. Økonomi må avklarast

4 eit definisjonsspørsmål. Om kulturskulen er inne i samarbeid som i punkt 1-3 er det jo mange som er med.

Kulturskolen og Barnehagen

I barnehagene har pedagogene veldig god kompetanse i kunstoffag. De har mange voksne per barn. Men det er nok mye større behov i overgangen til skolen - hvordan kan vi i kulturskolen hjelpe til at den kan bli enklere og tryggere? Med aktivitet innenfor musikk, dans, bevegelse. Kan vi gå inn å være en støtte for læreren?

Kan man invitere barnehagene til konserter og forestillinger, eller komme på besøk i barnehagene med konserter og forestillinger.

Dialogtema 1 (Stavanger v/Elin Aase, Ålesund v/Annbjørg Skar og Jo-Terje S. Høyenesveen Østre Toten).

1. Hva skal til for å få bedre samhandling? Invitere med fagstab på studietur til f.eks. Trondheim eller Bergen for å se på gode eksempler. Har flere møter med skoleeier. Invitere inn til informasjon om hva kulturskolen kan bidra med. Dele og gi tilgang. Få til et fellesskap om hvordan jobbe med økt samarbeid. Internt i kommunen, mellom kommuner, mellom kulturskoler. Nettverksbygging mellom seksjoner og mellom kulturskoler.

2. Hva kan de tre nasjonale aktørene gjøre? Mer stimuleringsmidler og prosjektmidler som pålegger kommunene å jobbe med samhandling (F.,eks som med Ungdomskulturmidlene til Kulturtanken). Skape regionale nettverk for rektorer og kultursjefer/skolesjefer. KS og Udir må gi tydeligere oppdrag til kommunene om å følge opp f.eks. Barne og ungdomskulturmeldingen, kulturskolens plass i den nye læreplanen. Følge opp sentrale planer fra sentralt. Mer pålegg til skoleeiere og tydeligere forventninger. Stimuleringsmidler til å teste ut nye tilbud og tiltak.

På hvilke områder kan kulturskolen og skolen samarbeide

Det har vært en suksess i flere år med kulturkarusell i Bergen. Vi burde lære av dem og hvordan det kan finansieres og gjennomføres. Dette er utprøvd over flere år. Kan dette rulles ut nasjonalt som en mal?

Hvordan kan man motivere elevene til å gi fra seg seg tiden de har til frilek? Hvordan ta vare på barnas tid til frilek? Det er også viktig at vi ikke setter i gang for mye. Barn har behov for frilek. Det må bli en balanse. Kulturskolen kan også bidra til å styrke frilek. F.eks dramalærer kan bidra med dette.

Gruppe 2, Oslo

1. På hvilke områder kan kulturskolen og skolen samarbeide? Hva skal til for å få til dette?
 - a. Jobbe sammen om prosjekter som ender i forestillinger. Bruke kompetansen fra begge.
 - b. Samarbeid og forankring på ledernivå både i kulturskole og skole
 - c. Forankring av økonomi i budsjett
 - d. Sette av tid til å evaluere både i lærergruppene og ledergruppene
 - e. Problemstilling: finne en måte å jobbe på for kulturskolelærerne som gjør at de ikke brenner seg ut
 - i. Ikke rulle ut for alle skolene/klassene i kommunen samtidig
 - ii. Skolene må søke om samarbeid med kulturskolen
 - f. Legge inn som en del av DKS-programmet
 - g. Fulle opp stillinger til kulturskolelærere i grunnskole, spesielt innen estetiske fag
 - i. Valgfaget Sal og scene er et godt mulig samarbeid
 - h. Åpen skole etter skoletid (SFO for eldre elever) - kulturskole ha ansvar for deler av det tilbudet
 - i. Heldagsskole
2. På hvilke områder kan kulturskolen og SFO samarbeide, slik at barna kan se disse arenaene i sammenheng? Hva skal til for å få til dette?
 - a. Gratis tilbud i SFO-tid; åpent for både de som går på SFO og de som ikke gjør det
 - b. Kulturkarusell
 - c. Samarbeid og forankring på ledernivå både i kulturskole og SFO
 - d. Sette av tid til å evaluere både i ansattgruppene og ledergruppene
 - e. "Unifomere" kulturskolelærerne
 - f. Problemstilling: foresatte betaler SFO og ofte må kulturskolen også ha betalt for aktiviteten som tilbys
3. På hvilke områder kan kulturskolen og barnehagen samarbeide? Hva skal til for å få til dette?
 - a. Jobbe på samme måte som i SFO
 - b. Samarbeid og forankring på ledernivå både i kulturskole og barnehage
 - c. Sette av tid til å evaluere både i ansattgruppene og ledergruppene

Generell utfordring for alle disse tre samarbeidene er økonomi, økonomiske sammenligninger (kostra, kommunebarometer) mellom kommunene.

Viktig for alle samarbeidene er at kulturskolelærerne har kompetanse på å undervise i grupper, hvordan møte andre "typer" barn/unge enn de man vanligvis møter på kulturskolen.
4. Hva skal til for å få flere barn og unge får tatt del i kulturaktiviteter gjennom kulturskolen?
 - a. Være friplassordninger tilgjengelig
 - b. Medvirkning fra barn og unge
 - c. Synliggjøring på skole, SFO og i barnehage
 - d. Synliggjøring overfor foresatte
 - e. Gratis familiedag på et eller annet lokale som alle kjenner til

Gruppe 2, Trondheim

Spørsmål 1 om samarbeid mellom grunnskole og kulturskole: Tett samarbeid og samskapingen er viktig for å få til samarbeid mellom grunnskole og kulturskole. Man må planlegge sammen og utvikle seg sammen. Prisgitt den lokale kompetansen, og en må utvikle derfra. Samarbeidskompetanse er viktig!

Spørsmål 2 (SFO-samarbeid): Et hinder er det økonomiske. Stiller spørsmål om utgangspunktet er at SFO-ansatte ikke kan noe. Øker kompetansen hos SFO-ansatte gjennom samarbeid (Kulturkarusellen i Bergen)?

Spørsmål 3 (Barnehageansatte): På Røros er det ikke snakk om at

de bh-ansatte skal ta over, men at de er i stand til å videreføre. Økonomi er også viktig for å få det til. Barnehagene må vite hva kulturskolen kan tilby.

Spørsmål 4 (Få flere barn og unge med i kulturaktiviteter): Det som skal til er at kulturskole er relevant. Bredden i tilbudet. Hva slags barn er det som ikke deltar? (økonomi, motivasjonsordninger, etc?) Kan det hjelpe å skape mer sosial undervisning didaktikk for grupper?

Generelt er vi opptatt av at samarbeid er noe som aldri tenkes å ta slutt fordi grunnskolen, barnehagen, osv etter hvert har lært det de skal av kulturskolen. Samarbeidet går videre som en konstant samskapende utvikling.

Viktig å introdusere barn for ulike muligheter, f.eks. folkedans/folkemusikk (i samarbeid med spelemannslag og organsisasjoner, etc.

Kulturskolen skal ha et bredt samarbeid med kulturlivet lokalt. Frivillige lag og foreninger, der kommer folk og går. Kulturskolen kan bidra som organisator for å skape samarbeid med SFO, skole, etc.

Gruppe 3

1.-3.

dialogmøter med rektoreren

utfordring i fht økonomi

distansene mindre på mindre skoler

større skoler har større avstand mellom og kulturskoleelever og grunnskole større samarbeid

frivilligheten viktig - kulturskolelærer m grunnskolelærerteam jobber sammen om musikkundervisning i skolen hele året **deltidsstillinger**, utvidelse for å gi større bredde.

samarbeid innhold - hva er viktig? Estetiske læringsprosesser.

hvordan få til et større intersektorell samhandling i hele systemet/ de ulike aktørene.

Medvirkning på de ulike nivåene i kommunen

Hva må til for å få til dette ?

Snakke sammen - ha en god dialog

respekt for andres kunnskap

viktig at sektorene føler et felles ansvar og tenker samhandling, setter av tid til dette.

profesjonelle læringsfellesskap, få forståelse for hva det handler om.

Det må forankres godt hos de det gjelder.

4.

Gjøre kulturskolen kjent hos elevene, være synlig i

lokalsamfunnet, åpne opp for synlighet i skole og barnehage, ta mer initiativ til

Være tilgjengelig med hensyn til pris.

Tenke Gruppeundervisning

Egenandel en avgjørende del

Fange opp elever som kan ha stort utbytte av kulturskolen.

Dialogtema 1, gruppebesvarelse

Gruppen besto av:

Eidsvoll

Anita, kultursjef

Damnjan, konst. rektor

Vadsø

Anja, kulturskoleleder

Hol

Halvor, kommunalsjef kultur

Nesodden

Anethe, rektor

Aleksander, inspektør

1./2./3. På hvilke området kan kulturskolen og skolen/SFO/barnehagen samarbeide? Hva skal til for å få til dette? Se arenaene i sammenheng.

- Oppsøkende virksomhet.
- Delte stillinger.
- Kulturkarusell eller annen type gruppeundervisning.
- Forankre det hos kommunalsjef for skole og oppvekst + politikere.
- Mye står på finansiering/ressursbruk.
- Krevende med bærekraft på lang sikt når finansieringen ikke er fast.
- Hvor skal initiativene komme fra? Kulturskole, skole/SFO/barnehage, politikere og/eller kommunalsjef?
- Rekrutteringsmuligheter for kulturskolen.
- Hvem betaler for tilbudet elevene får hos SFO gjennom kulturskolen? Unngå at det blir dobbel betaling.
- Teste mindre prosjekter/piloter for så å evaluere hva som fungerer og ikke, for deretter å sette inn mer faste midler i aktiviteter som fungerer godt.

Eksempler:

- Kvenskapplæring gjennom museet i Vadsø. Musikkbidrag fra kulturskolen.
- Teatertilbud i barnehager i Eidsvoll hvor eksterne aktører er inne, med egne tildelte midler.
- Musikklek på Nesodden. Barnehagen betaler for tilbudet.

4. Hva skal til for at flere barn og unge får tatt del i kulturaktiviteter gjennom kulturskolen?

- Pris er en utfordring.
- Friplasser, kultur-/aktivitetskort, søskenmoderasjon, ordninger for redusert betaling, flerfagsrabatt.
- Tilsvarende fritidskort som næringslivet sponser i Vadsø.
- Inntektstapet her har i enkelte kommuner blitt løst ved å legge på betalingen til de øvrige elevene. Er det rett?
- Hva skjer med forpliktelsen til eleven/de foresatte når tilbudet er gratis?

- Tilbud og etterspørsel må henge sammen til en viss grad. Henge med i tiden. Mekkeklubb, gaming, nysirkus, ungdomsklubb, mm.
- Kan det komme stimuleringsordninger for å muliggjøre fornyelse/aktualisering hos kulturskolene?

1

dialogmøter med rektorene
utfordringer i fht økonomi

Gruppe 11

- Det er et behov for å sette fokus på strukturelle utfordringer i samarbeidet mellom kulturskole, skole, Sfo og barnehage:
- En mur av velvilje, men ikke kraft til å få samarbeidende opp å gå.
 - Ennå elementer av sektordeling: Noen kulturskoler er under skole, andre under kultur. Ulike kommunalsjefer.
 - Budsjetter....
 - For lite kunnskap politisk (kommunene) om skoleslaget Kulturskolen og ikke bare fritidstilbudet.

Man må snakke mer om innholdet i stortingsmeldingene i kommunene.

- For svakt lovverk - det er en del steder behov for større forpliktelse.

Ideer:

- Ta mål av landsdelsmusikeren av gammelt av, Barnehagemusiker. En som kan ha jobb i kommunen, og som kan hentes inn i bh (kanskje også skole), med et fast program.
- Implementere SkapendeBarn: <http://www.skapendebarn.no/>
- Egne prosjektledere som er dialogpartnere mellom skole, SFO, barnehage og Kulturskole. En nasjonal ordning. Hjelper kulturskoler med få adm ressurser, der der er liten kommunal vilje. Søknadsordning? Koordinatorer - kunnskapsbasert om verdien av kunst og kultur i oppveksten.
- Hjemler til undervisning: inn på dagtid! Det er noe strukturelt som må til her.
- SFOene har veldig ulik profil - man må nå inn.
- Kulturskolene må gjøre seg viktige - attraktive. Som Kulturkarusellen i bergen: veldig populær.
- Man må treffe på utviklingen av SFOene, der det er mer populært med undervisning i SFO. Ungene vil ha kvalitet i SFO.
- Kombinasjonsstillinger: skole og kulturskole. Åpner muligheter. (Grenland)
- Fargespillvarianter. Tvinger skolelærere og Kulturskolelærere til å samarbeide.
- Kulturskolen er Motvekt til at kommunene bruker DKS som en hvilepute på at de har gitt ungene kunst og kultur.

Hilsen Inger Margrethe (Agder) og Morten Hagevik (Vestfold og Telemark), med besøk av Grete D. Berentzen (Kunnskapsdepartementet)

Gruppe 3

1. På hvilke områder kan kulturskolen og skolen samarbeide? Hva skal til for å få til dette?

Kulturdager der vi kommer inn i skolen og samarbeider med lærerne i skolen om organisering og innhold. Vi trenger tid til samhandling og samarbeid og økonomien er en del av dette. Det er en utfordring å få samarbeidene til å bli permanent. Viktig at man kan få bevilgninger over mange år slik at det ikke blir for sporadisk. Det er viktig at det legges til rette for at man kan få piloten over til noe permanent.

Flere kulturskoler og kommuner har en vei å gå for å få til et samarbeid som er mer enn at kulturskolen låner et rom på skolen, og at samarbeidet ikke er noe mer utover dette. Vi trenger å bli kjent med skolen, og de bli kjent med oss.

Noen har prøvd ut Kulturdag (eks. Trondheim) Kulturskolen har viktige fag som kan føre til mer mestring for elevene. Det stopper seg ofte med økonomien. Skolene har det utfordrende og holder sine ressurser nede på et minimum. Da er det ikke penger til å sette inn kulturskolelærere i tillegg. Når det er gratis SFO er det lettere å få tak i flere midler til aktiviteter som kan dekke kulturskolelønn. In sourcing er veldig bra - at man kan gå inn i aktivitetene sammen med grunnskolelærerne.

Det skorter på økonomi og ressurser, og for at vi skal nå flere elever så må vi jobbe mye med planlegging, se på forskning, se på hva vi har til sammen av kompetanse innenfor kunstfag både i skolen og i kulturskole. Samarbeidet I FORKANT er viktig for at vi klarer å se på behovet. Det trengs høy kompetanse i klasseledelse f.eks. og der har skolen høy kompetanse og erfaring.

Det er utfordrende å jobbe med ensemblefag når lokalene ikke er tilrettelagt f.eks. for dans, teater og nysirkus. Alt inntjeningskravet i kulturskolen og planverkskrav i skolen setter mange begrensninger på hva vi kan få til av samarbeid. Skal man være støttefag til andre fag? skal man anse kunstfag som et fag som skaper mestring og læring.

Alle bredde tilbud burde være finansiert slik at de kan være gratis for innbyggerne. Vi må få slippe prosjektjaget - flere ting må kunne bli en del av drift.

Dialogtema 1 - gruppe 6

1. Kulturskole - skole

- Tilsatt lærer i kulturskolen som underviser i grunnskolen (musikk, korps i skolen).
- Stillingssamarbeid (delt stilling mellom grunnskole og kulturskole), jf. heiltidskultur
- Musikterapi, sal av undervisningstenester til skolane
- Rektormøte
- Kurs- og plandager
- Kulturskolelærere som essurspersonar ved skoleforestillinger osv. (skolekor, musikarar, regi etc.)
- DKS-verksteder med kulturskoletilsette

2. Kulturskole - SFO

- Kulturskoleundervisning i SFO-tida (musikk, dans) ute på

skolane

- 123-klang, eget tilbud i SFO, betalt

3. Kulturskole - barnehage

- Musikkstund
- Musikterapi
- Kulturskoleforestilling for barnehager

4. Hva skal til for at flere tar del i kulturskoletilbudet?

- vi "konkurrerer" om tida, vi må ut og vise oss fram, vere synlege, ha eit godt rykte, gode prosjekt
- skape fleire arenaer for elevane, kome oss ut av undervisningsrommet
- pris er ein ekskluderande faktor!
- tilbudet vårt er for tradisjonelt, vi må ha breiare tilbud - vi må rekruttere folk med ny, anna kompetanse

NB! Det er kan ikkje vere slik at kulturskolen skal ta heile rekninga for samarbeid med skole, SFO og barnehage åleine. Her må det eit samarbeid til, også økonomisk. Eller at kommunestyret løyver midlar til at kulturskolen kan gjere ein jobb ift. skole, SFO og bhg.

Gruppe 1 Oslo

1. Samarbeid kulturskole/skole

- Lillestrøm: kulturskolelærere inn i 1./2. klasse, komposisjon (ref. rammeplan). Skal tilby skolene hjelp for å nå kompetansemål Sal og Scene
- udelt positive tilbakemeldinger fra grunnskolelærere
- forutsetter økonomisk og økonomisk forutsigbarhet, kun delvis oppnådd pr. nå
- kulturskolelærere er dyrere enn grunnskolelærere
- politisk og administrativ velvilje
- grunnskolene har pr. nå muligheten til å velge bort kvalitet på kunstfag, finns ikke pålegg tilsvarende DKS
- Frogn: pilotprosjekt i dans. Utfordret skolene på kompetansemålet dans. Etter 3 år var rektorene med på å pushe igjennom fast finansiering.
- tilby grunnskolene hjelp til å nå kompetansemål
- viktig å synliggjøre tekniske behov ved nye skolebygg, tenk kulturelt flerbruk, på lik linje med idrett

2. Samarbeid kulturskole/SFO

- utfordring med å få ut informasjon gjennom SFO sine kanaler, pga. motvilje mot betalingstilbud, på lik linje med idrettslag
- gratistilbud krever store økonomiske rammer
- viktig å synliggjøre skillet mellom kulturskolens internkommunale betalingstilbud og eksterne kommersielle/private/ideelle tilbud
- utfordringer i logistikk med SFO-ansatte, om elever er "utskrevet" eller ikke
- SFO er viktig rekrutteringsarena, som også øker kommunens inntjening
- trengs juridisk ansvarsavklaring mellom SFO og kulturskole med tanke på elevsikkerhet. Bør løftes administrativt i kommunen og formelt forankres. Kulturskolen bør ikke havne i samme kategori som eksterne fritidstilbud
- kulturskolerektorer med på rektormøter
- kamp om oppmerksomhet til administrasjon, politikere og

Øvrig skole krever mye tid, blir ineffektivt

- Mangler tydelige føringer fra staten med tanke på deltagelse og organisering, og skolens samhandling med kulturskolen
- kan bli motsetning mellom styring og selvstendighet på kulturskolefeltet
- instrumentelle argumenter kan gi bedre respons hos politikere enn mer emosjonelle eller kunstneriske
- for lite om kulturskolen i opplæringsloven, og forskrift til hos barnehage/skole
- savner tyngde i rammeplanen fra direktoratet

3. Samarbeid kulturskole/barnehage

- kulturskolen kan fylle et kompetansevakuum i barnehage
- tilbud kan selges inn som språkopplæring
- finns mye forskning på kunstopplevelser og barn, emosjonell kompetanse, mm.
- forskningsresultater må kommuniseres til skolene fra utdanningsdirektoratet, gir en nødvendig tyngde

4. Kulturskole for alle?

- Senke priser
- Utvide, tilby det folk er interessert i, for snevert tilbud som spilldesign, cosplay, laptop osv.
- påvirker også kompetansekrav på lærere, godta "bare" realkompetanse i nye tilbud, men møter motstand fra HR
- kan samarbeide med og lære fra fritidstjenestene, har ofte en bakgrunn som nærmere reflekterer barn og unge
- tenke mangfold i tilbudene som reflekterer mangfold i befolkningen
- se spilldesign i sammenheng med visuell kunst, drama, kreativ skriving, osv.

Gruppe 4

1. Kommunen må prioritere ressursar til å få til dette. Slik det er no har mange lange ventelister i kulturskolen, då er det dette som må prioriterast, ikkje samarbeid med skulane. Viktig at lærarane frå kulturskolen kan vere i større grupper og handtere denne undervisningsarenaen. Viktig at dette kjem fram i nye lysingar. Tenke heilehetelege stillingar som famnar både skule og kulturskule. Viktig for å rekruttere nye elevar. Slikt samarbeid er med på å jamne ut sosiale forskjeller. Dette bør vere eit lågterskel tilbod. Samarbeide om stillingsjemler i kommunen. Få til gode samarbeid med integrering og økonomisk støtte for dei som treng det. Korps i skulen. 2 lærarsystem med fagleg tyngde frå kulturskolen og klasseleiing og struktur frå lærarar i grunnskulen.

2. Erfaring: Når fleire elevar om ein går inn i ordinærundervisning og ikkje SFO.

3. Lærar som ikkje fyller opp stillingane kan få timar i skule/bhg. Musikkbhg.

Trondheim, Gruppe 3

Dialogtema 1

- o På hvilke områder kan kulturskolen og skolen samarbeide, og hva skal til for å få til det?

- Naturlig å nevne kulturtdag, som også øker år for år (til 24 skoler nestear)
- en utfordring er å jobbe med elever som ikke nødvendigvis har valgt å være der
- kollegialt samarbeid med de som jobber innenfor Kulturtdag
- én dag i uka gjennom hele året
- selv om det er naturlig å trekke frem mulig samarbeid herfra i form av suksessfaktorer, er vi også interessert i å finne forbedringspotensiale, også i form av nye samarbeidsmuligheter
 - dersom alle enhetene har et felles mål om å bidra til best mulig oppvekst for barn og unge, i tillegg sine egne respektive mål, kan vi også se på felles økonomiske ressurser, i stedet for at enkeltsektorens økonomiske betraktninger setter stopper for samarbeid
 - når vi gir barn og unge mulighet for livsmestring og utvikling gjennom ulike former for kunstnerisk utfoldelse, med mandat i flere sektorer enn bare kulturskolen
 - Elisabeth: vi har nylig ansatt to musikkterapeuter
 - bidrar inn der hvor det finnes sosiale begrensninger
 - vi ser at de burde vært inn mye flere steder
 - alle burde hatt musikkterapeuter på laget
 - Stine: ja, og det burde komme fra et helsebudsjett
 - Kongsberg kommune har f.eks. en Kommunalsjef kultur og velferd som har ansvar for
 - kultura dm.
 - park og idrett
 - svømmehall
 - kulturskole
 - bibliotek
 - integrering og flyktningepolitikk
 - NAV og sosiale

- ytelser
 - F.eks. har kulturskolen der også musikkterapi uter i kulturskolen, som hjelper andre, gjennom NAV sine sosiale ytelser
 - Data som viser at barn 12-15 år kan tenke vitenskapelig
- På hvilke områder kan kulturskolen og SFO samarbeide, slik at barna kan se disse arenaene i sammenheng?
 - Trygg overgang fra barnehage til skole.
 - Skal ikke nødvendigvis se sammenhengene som barn, men heller oppleve dem, og da kan det være fint å følge sammenhengssopplegg i SFO som allerede eksisterer, ved at barnet møter sanger, konsepter, idéer, "Frode laks" m.m. fra barnehage.
 - Elisabeth: "to barnehager er med i kulturdag, men hallo, dette er bra, vi må jo ha tallet opp i titalls"
 - Samme premisser som kulturdag i skolen, så fremt det er tid, og oppnår dermed erfaringsdeling med de med utdanning innen småbarnspedagogikk.
 - Her opplever vi voksentetthet
- Hva skal til for at flere barn og unge får tatt del i kulturaktiviteter gjennom kulturskolen?
 - Gratis kulturskole for alle barn, heller betale for tilbud nr. to og nr. tre
 - Hvordan få ildsjelvirkning til å overleve ildsjelen?
 - Her må det utjevning mellom kommuner til, for det er noe som koster penger
 - "Alle med" fra lederkonferansen? Se på familier som er dårligere stilt, jobbe mot dem, og ikke bare i de store kulturskolene
 - Opprette nettverk overfor politikere i mindre kommuner, i samarbeidsmodeller fra større kommuner.
 - Slik hjelp bør være lett tilgjengelig, retten bør være på plass uavh. av økonomi.
 - Språk i søknadsprosessen som er tilgjengeliggjort og forståelig for småbarnsfamilier, enten det gjelder barn/ungdom eller voksne
 - Kampanje/midler/budsjett på tvers av sektorer (felles) som vi snakket om i punkt 1
 - Offer for at en institusjon som et sted er under "Oppvekst og utdanning" et annet sted kan være under "Kultur". Medfører dette dikotomier?
 - Hva ligger i "Kulturskole for alle"? Uavhengig av svaret, bør likevel muligheten være der. Når det koster penger blir dette problematisk, for muligheten på barns

- premisser er avhengig av foreldrenes mulighet til økonomisk prioritering.
 - Skolebygging:
 - skolebygging for flerbruk er viktig

Dialogtema 1 - Askøygarden

1. Kulturskule - skulesamarbeid: Samarbeide om personale i estetisk undervisning, ev a la OutMus. Basert på 2-lærarsystem. Ressurser? Eller tenke nytt. Langsiktig plan.
2. Kulturskule-SFOsamarbeid: Kulturkarusell a la Bergen. Anna undervisning, korps og kor. Styrking av skule/kulturskule.
3. Barnehage-kulturskulesamarbeid: Samarbeid om estetisk undervisning i barnehagetid. Kan feks har samarbeid om overgang, mellom skole/bhg/kulturskule etter Sunnfjord/Kongsberg/Sandnes. Ressurser. Leiarar som prioriterer dette og følger opp. Tenk gjennom bemanning (fråver, kor mange vaksne er kor). Fokus på Rammeplanar, krysningpunkt.
4. Fleire born i kulturskulen. Tenk nytt. Fleire elevar i grupper. Lågare pris (basert på tilb.mld. frå brukarar), tilgjengelighet, tilbud der borna er. Fleire tilbod gjennom bhg, skule, SFO (kulturskoletimen - kulturkarusellen!)

Dialogtema 1 Gruppesvarelse

Sandnes kulturskole

Svar på spørsmål:

1. 2. og 3. Hvordan kan kulturskole samarbeide med skole, SFO og barnehage. Disse tre henger sammen slik vi ser det:

Samabeid kulturskole og grunnskole
Musikk og kunstfag kan brukes inn i skolen.
Dialog må til.

Skal vi gå inn å være vikar eller ressurs?

Overordna:

Vi trenger at skolen supplerer med våre lærere og ikke erstatter. Ikke at vi "slukker branner" men at vi får kompetansen vår inn i skolen.

Hvordan komme innenfor?

Direktør snakker med direktør.

Kulturskolen må da være på den arenaen hvor rektorene er. Eks kulturskolerektor på skolens sine rektormøter. = være på samme arena (trenger allikevel ikke være organisert under oppvekst i kommunen. Vi er nå under kultur og næring som fungerer)

Ta kontakt med de skolene som ser oss og der det kan være enklere å starte.

Danne idegrunnlag som kan inspirere andre rektorer til å "sette seg til bordet."

Vi kjenner på at det er "kulturskolen som presser seg inn i skolen" og ikke motsatt at skolen ser behovet for kulturskolen.

Det er viktig for å få ned silotenkning.

Handler om:

Dialg - ressurser

Ikke ideer - de er der.

Vi er godt igang med gode prosjekt:

Mye av det som gjør at vi får til gode prosjekt i dag er at vi går inn med mye av kulturskolen sine ressurser.

Svar på spørsmål:

4. Hva skal til for å få flere barn og unge til å få ta del kulturaktiviteter gjennom kulturskolen.

De trenger å vite at vi finnes.

Vi må være ute i prosjekt der vi synes.

Uansett hvilken arena vi ønsker å være på - så handler det om ressurs. Vi må se på hvor vi plasserer ressursene våre.

Omdisponering?

Kulturskole for alle

Nå de som ikke har kjennskap til kulturskolen. (ikke kun pga økonomi, men også foresatterressurs.)

Derfor; vi må ut i skolen for å bli kjent.

Undervisningen i kulturskolen kan også foregå mer i grupper også på instrument. Da for å få inn flere elever og holde på motivasjonen til elever.

Klare å tenke mesterlære og bredde samtidig.

Rom 7

Haldis Hove Lindesnes

Asbjørn Holmsen Våler

Bård Ringbakken Lyngen

Øystein Åmdal Grømstad (referent)

1: Samarbeide på ledernivå, kulturskolens rektor bør delta på rektormøter. Være med i ledermøter. Vi trenger en vilje til samarbeid fra skoleeier.

Trenger personal som ønsker å jobbe sammen med grunnskolen.

Hvis vi skal samarbeide må det være på lik linje med grunnskolen.

2: Økonomisk spørsmål, hvem skal betale, og skal foreldre betale for SFO og kulturskole samtidig.

Vi må lære opp kommunalsjefene til å tenke på samarbeid mellom kulturskole og SFO. Forankres så høyt opp som mulig, gjerne med ett kommunestyrevedtak.

Det er mange som ønsker å komme inn på SFO, vi er en av flere.

3: Kan ha flere gruppetilbud i barnehagene. Sangstund, musikklek med mer. Viktig med samarbeid med tilsatte i BHG. Viktig å finne de beste lærerne behersker/ønsker gruppeundervisning.

4: Synlighet, være aktuelle. Være tilgjengelige, kunne tilby ett tilbud med en gang. Lave skolepenger, ha en sosial profil. Jobbe sammen med Ungdomsklubb, UKM om tilbud til alle. Flere tilbud som bygger det sosiale i kulturskolen.

GRUPPE 5

1. skole

Kvænangne, kulturskolen sker eksterne midler, gjerne med tre stammers møte inne, sang, språk, leker som blir teater, gjennomført med stort hell og ønsker å gjenta det i 23-24 året. Unytter kompetansen i alle enheter men kulturskolen har det faglige ansvaret og grunnskole lærern tar seg av de andre faktorene. Kulturskolen lager et utkast på opplegg som alle aktører kommer med innspill til.

Bodø: DKS prosjekt er utviklet av kulturskole lærere og alle elever mottar dette, innad sine stillinger. Blitt veldig populært og gått i flere år.

I 2 år har vi vært inspirert av Tøyen orkester underviser kulturskolen 5.trinnet med 7 lærere i 7-8% som kulturskolens ramme bidrar med uten , fokus på gå rett på å spille "uten" å måtte øve masse først.

Kanskje fremtidens kulturskole har et slikt lavterskel tilbud i alle skoler.

Tøyen har kulturskole lærere musikk undervisningen i grunnskolen. Oppstartet av inkluderings midler i sin tid og videreført pga gode erfaringer.

2

SEL Kulturkarusellen ser kjempefint ut med at det er et samarbeid og at det tas videre etter de 12 ukene, berikelse for både de voksne og ongene. Skolen er opptatt av gratis prinsippet, må settes av midler til å delta gratis, men så veldig bra ut.

Kvæningen har 1 skole 1 kultskole og 1 sfo, var inne i sfo tidligere (kulturskoletimen) men ble avsluttet pga mangel på midler, periodevis med teater , kunst, musikk osv, man kan gjøre det enklere enn den store uttur karusellen. Ellers tar sfo barn inn i barnekoret, korøving i sfo tiden.

Tromsø.

Bodø: Kulturlek i sfo ble gjennomført tidligere. Ble populært men krevende å videreført. Noen sfo hadde høy motivasjon mens andre mer krevende mtp koordinering.

Tromsø: sier som Henriette "hvorfor ikke bare rulle ut Kultur karusellen i hele landet?"

3. Kvæningen har musikk lek i barnehagen en periode før og en

etter jul. Kulturskolen dekker disse utgiftene og personalet i bh er med. Tromsø har gjennomført et lignende prosjekt

4. Få barn/unge sin stemme inn, hva vil de? og så forsøke å svare på det man får inn.

Vi har hatt elevundersøkelser hos våre aktive elever om hva de ville vært med på.

Kulturskole 3.0 har dette

Tronsheim laget happening i en park og fikk inn 6000 gule lapper .

Vi har forøkt med åpen elev kveld "ta med en venn", litt vanskelig, kommer ikke så mange. Vi må bare prøve på alle mulige måter.

Vi må være litt i tiden, hva er barn/unge opptatt av for tiden.

Å samhandle med alle de andre tingene som foregår for barn/unge i hver kommune mtp best mulig koordinering.

Prioritering av midler, får du kultur aktivitetene inn i skole/sfo da når man jo alle.

At kulturskolen søker midler for å gå inn i skolen med prosjekter rundt de ulike kunstfagene. Det at kulturskolen prioriterer bidrag i grunnskolen i en periode med full styrke.

Det formelle samarbeidet mellom organisasjonene Ungdom og fritid, NKR og UKM er også et spennende grep , I det hele tatt gjøres det mye bra strukturelt og organisatorisk for tiden.

Annet: Bodø samarbeider med et privat ikke-kommersielt alderstjeneste om demens kor hvor kulturskolen er inne med pianist ressursen og sine gode øvings lokalene.

Lindesnes/Lyngdal, Orkland, Skaun og østre Toten

Dialogtema 1

Spørsmål 1:

-Gjennomføre musikkundervisning i grunnskolen. Fløyte, ukulele, djembe. Utfordring Hvem betaler for det? Kulturskolen i dette tilfelle.

-DKS: 3. klasse får tilbud om å prøve kulturskoletilbudet en uke i året. Gruppeundervisning.

-Tilbud til elever i grunnskolen om samspill i band og med blåseinstrumenter som en del av musikkundervisningen. Korps i skolen i musikkundervisning.

-kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole. Ønske om å jobbe på dagtid hos lærere. Krever bred kompetanse.

Spørsmål 2:

-Kulturkarusell, frivillig. Gratistilbud. Spleiselag mellom SFO og kulturskole. Utfordring å finne allsidige lærere og å få timeplan til å gå opp.

-Blås i skolen i SFO. 6-ukersprosjekter

-SFO. Sesam sesam. Hele året. Påmelding og betaling.

Utfordrende å betale for SFO i tillegg. Yngre lærere er mer åpen for denne undervisningsformen.

-Allmusikk, musikkmix. Kulturskoleaktiviteten ligger i SFO tiden.

Ordinær brukerbetaling for disse tilbudene.

-Se sammenheng mellom SFO personalet inn i tilbudet

-samme lærere og SFO personalet som følger undervisning.

-Kommunen må se verdien av dette for at vi skal få det til og

bevilge penger.

Spørsmål 3:

-rekruttering til fag musikkleik for barnehage-elever.

-Kommunen må få lov til å informere om kommunens tilbud i kommunen. Ikke alltid at dette er like lett. Løfte det opp på kommunedirektør-nivå for å få til samarbeid.

-Det viktigste og artigste å samarbeide med barnehage om er å holde konserter for dem. Barnehagebarn respondere på all formidling og er ikke forutinntatt. viktig for rekruttering.

Spørsmål 4

-Få ut informasjon gjennom kommunikasjonskanaler

-Nå ut til foreldrene

-Økonomi og pris

-koble oss på kommunens kommunikasjonsstrategi.

-Relevans. Er vi ferd med å bli irrelevant? Hva er ungdommene opptatt av.

Dialogtema 1, gruppebesvarelse.

Vår gruppe: Trondheim kulturskole, UKM Norge, Nord Universitet, Norsk senter for folkemusikk og folkedans, NTNU

Svar på spørsmålene

1. Fra folkemusikk/folkedans-feltet: mange har ikke ped utdanning, kan være vanskelig å komme inn i kulturskole. Men: kan komme inn gjennom **museer** (eks Rockheim, dansepedagoger, styrke museumsansatte). Ukentlige tilbud i **frivilligheten** - kunne kulturskolen dratt nytte av det? **Personalflyt i kommunene!!** (strukturell utfordring, ulike lønnsbudsjetter innad i kommunene)

KK-prosjektet: et prosjekt i samorganisering, som møter mange, og der alle er organisert under samme leder.

IKKE snakk for mye om skoleeier. Kulturskole må være en bredere ressurscenter og kunne brukes inn i mer: frivillighet, ungdomsklubber etc (limer inn et bilde som **viser hvem kulturskolene samarbeider** med på nasjonalt plan, mye mer enn oppvekst/skole)

En mulig fare: at kulturskolelæreren får *ansvar* for grunnskolens musikk og k&h-undervisning... Kulturskolen skal ikke ta over/bli en hvilepute. Kunstfag - allmenndanning - grunnskole. Det er krysningpunktet som er suksesskriteriet - samarbeidet. Ikke bli et lærer-ressurscenter

Fare: at kulturskolen blir et reparasjonsverksted for en ukomplett grunnskole. Grunnskolens ansvar - ikke forbigå det!

Salg av tjenester--- ikke overta grunnskolens ansvar. Samarbeid mellom kulturskole og grunnskole kan faktisk gjøre at grunnskolens musikkundervisning blir dårligere/musikkulturen på grunnskolen blir dårligere....fordi grunnskolen ikke satser på denne, men kjøper inn fra kulturskolen.

Kunstopplæring skal være helhetlig gjennom et helt utdanningsløp.

grunnskolens kunstfaglige kultur - dén er vesentlig. Og - det at enkeltpersoner er ildsjeler er ikke bærekraftig i det lange løp og gir ikke lik utdanning for alle.

Spørsmål 2)

Utfordring: at ungdommer ofte slutter i kulturskolen i en viss alder. Mulig svar: **Kulturpalass:** de som jobbet der var topputøvere, elevene meldte seg på for 6 med - forpliktelse, foregikk i grupper. Fordypning, Forskjell fra kulturkarusell - som har **alle** som målgruppe. Kulturpalass - drevet av **kommunen** , ikke av den vanlige kulturskolen. Mer som allidretten fungerer .

Samarbeid med skole: går fint. Nytt satsningsområde i Trondheim: samarbeid med fritidskulturlivet!

Nytt initiativ: **Dansens hus** i Trondheim. 14 ulike danseklubber flytter inn i samme hus- her: også kulturskolen inn! Et sted også for sosialdans, feks: annen hver tirsdag salsa, annen hver torsdag swing feks, hvilerom sofa - ett - en plass å være - og å holde på med **sosialdans** - slik man gjorde på fest før

Obs obs: viktig at det ikke bare blir pop ups, hendelser i ny og ne - at det integreres, noe man gjør sammen.

Buskspill. spille sammen på tvers av generalsjoner og ulike arenaer

elever inn i gudstjeneste. kirka og kulturskolen

Tabell 3. Samarbeidspartnere kategorisert	
Utdanning	Grunnskole, SFO (skole-fritidsordning), barnehage, videregående skole, voksen-opplæring, folkehøgskole, universitet, høyskoler, vitensenter, språksenter
- Grunnutdanning, videregående opplæring, universiteter og høyskoler	
Kulturliv	Husflidslag, trekkspillklubb, folkemusikklag, korps (både skolekorps, voksenkorps og profesjonelle korps, symfoniorkester, kor (for barn og voksne)
- Det frivillige kulturliv	
- Det profesjonelle kulturliv	Spellemannslag, opera, private dansestudio, husflidslag, teatergrupper, jazzklubb, kunstforening, ungdomsklubb, idrettsforening, kultursenter, festivaler og andre arrangementer, messer, Dextra Musica, Freelancere, museum, fritidsklubb, teater, festspill, Den Unge Scene (DUS - ungdomsteater), private ressurspersoner (teaterpedagog, musikere, musikkterapeuter, lokale kunstnerresidens, lokalkunstnere annet)
Kulturinstitusjoner	Kirke, kirkelig fellesråd, museer, kino, bibliotek, kulturhus, opera, 17. mai-komite,
Offentlige tilbud og etater	NAV, omsorgsboliger, helsestasjon, familiesentre, utekontakt, fylkeskommune, sykehjem, dagsenter for psykisk utviklingshemmede, SLT-koordinator (samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak), barnevern, flyktningetjeneste, enhet for innvandring og integrering, regionråd, musikkråd, kulturskole-råd, eldreheim, helsehus, kommunestyre, kulturkontor, utekontakt, PU-tjenesten (psykisk utviklingshemmede), helsetun, voksenopplæring, pleie og omsorg, boaktivitet og miljøteneste for personer med funksjonsnedsettelse, helsesøster, språksenter
Statlig initierte ordninger	Den kulturelle skolesekken (DKS), Ungdommens kulturmonstring (UKM); Kulturelle spaserstokken, kulturell ryggsekk, (FYSAK) fysisk aktivitetstilbud,
Lokalt næringsliv	Butikk, avis, kafe, bank, forsikring, konsulentfirmaer
Frivillige lag og foreninger	Grendelag, Lions Club, motorklubb, bygdelag, frivillighetssentral, jeger og fisk, speider, 4H

Dialogtema 1 (Stavanger v/Elin Aase, Ålesund v/Annbjørg Skar og Jo-Terje S. Høyveien Østre Toten).

1. På hvilke området kulturskolen og skolen kan samarbeide/2. Samarbeid kulturskolen/SFO:
 Øvre Toten skal starte med kulturkarusell. Viktig å være kompetansebyggende og fokusere på innhold i sfo som gevinst. Ålesund har hatt instrumentallærere i skolen som har tatt ut elever fra timen for undervisning. Bra at en jobber med å få det mer integrert. Tydelig behov for alle for samarbeid som er mer tett. Kulturkarusell er en god start som kan favne mange. Vise til hva som har fungert andre plasser. Bygge kunnskap hos skoleeier. Bygge engasjement hos skoleeier (fagstab og kommunalsjef). Vise gode eksempler. Jobbe politisk. Godt samarbeid med rektorer. Få andre til å engasjere seg og sette oss på agendaen. Forstå hvilken verdi kulturskolen har og hva som skal til for å bruke kulturskolen. Bygge kompetanse hos politikere og fagstab. Få de til å prioritere å bruke tid på oss. Se på historikken til hvilken betydning kulturskolen har hatt de ulike stedene. Burde hatt noen verktøy. Kulturskolen blir litt stor, satelitt for seg selv. Viktig at KS og Udir er med sentralt for å få skoleeier til å prioritere å sette samarbeid på dagsorden. Bygge felles språk. Se på likheter mellom skole/sfo og kulturskole. 3. Barnehage: litt samme som over. Må bli kjent. Være på besøk i barnehagene. Lite som skal til. Brobygging kulturskole/barnehage. Invitere inn til workshop. Besøke barnehagene. Kulturskolen som lett i overgangsarbeidet mellom bhg/skole, barneskole/ungdomsskole. Må ha mer ressurser til å sette i gang tilbud. Gode rammebetingelser/system for samhandling. Må bli naturlig at kulturskolen skal inn i skole og barnehage. Avhengig av skoleeier sitt syn på kulturskolen. Viktig med mer styring ovenfra som sier at kommunen skal prioritere å bruke kulturskolen på denne måten.

Viktig at lærerne får gode forhold ute. At de ikke sees på som uromoment, men at skolene ser på kulturskolen som viktig del av skolen som helhet. Kulturskolen må kjenne seg ønsket ute på skolene. Et stykke å gå på samarbeid noen steder. Lærere kastes ut av skolerom, går i veien for hverandre og der er mangel å kunnskap og forståelse for hverandre. Skape rom for fellesskap utenfor kulturskolen sentralt. En rekke skoler/kommuner vil ikke informere om kulturskolens tilbud pga gratisaspektet. Kommunen fronter ikke eget tilbud. Kulturskolen trenger drahjelp fra kommunen for å spre informasjon om tilbudet. Kulturskolen må selv ta grep i hva den skal finne seg i og ta sin plass. Kulturskolen er ikke del av skolen sitt informasjonssystem (Transponder, Vigilo etc). Kommunen må ta eierskap til kulturskolen. Viktig i noen kommuner om en er organisert på oppvekst eller kultur.